

HISTORICKÉ DOKUMENTY NA DIGITÁLNOM FILME

Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied je vlastníkom a správcom unikátnych zbierok historických kníh a rukopisov. Sú využívané nielen domácimi, ale aj zahraničnými bádateľmi. Kvalitu informačných služieb v 21. storočí určuje ponuka digitálnych služieb. Digitalizácia historických zbierok má v knižnici viac ako pätnásťročnú kontinuitu a jej výsledkom sú desiatky zdigitalizovaných dokumentov. Vo väčšine prípadov ide o unikátne pamiatky a pramene, nosiče autentických historických informácií. Stratégia má dva konvergentné piliere: na jednej strane sú to potreby a očakávania bádateľov a na druhej strane je to koncepcia ochrany. V istom bode sa oba stretávajú a vytvárajú víziu, dynamické priority digitalizácie unikátnych dokumentov ako prvkov európskeho a svetového kultúrneho dedičstva sprístupňovaných v nadištitucionálnom digitálnom bádateľskom prostredí.

Príťažlivosť digitálneho sprístupňovania dát spočíva aj v tom, že prekračuje inštitucionálne hranice a vedie ku globálnym projektom, inovatívnej spolupráci a partnerstvám. Aj vďaka nemu je ÚK SAV, okrem iného, členom konzorcia *Manuscriptorium* – medzinárodnej digitálnej knižnice písomného kultúrneho dedičstva.

Obrázok 1 Odovzdanie digitálneho filmu.

Na fotografii zľava: Mgr. Michal Šliacky, riaditeľ ÚK SAV; doc. Mgr. Ivona Kollárová, PhD. Odbor podpory vedy ÚK SAV a Ladislav Hodinka zo spoločnosti PiqIFILM-GO.

Uchovávanie digitálnych dát má však aj svoje úskalia a nevyriešené problémy, o ktorých laická verejnosť nevie veľa. Pamäťové inštitúcie hľadajú spôsoby, ako bezproblémovo zabezpečiť úplnosť dát a prístup k nim. Hľadajú viac istoty, že budúce generácie budú môcť kópie otvoriť, prečítať, použiť a uchovávať ďalej. Takúto možnosť ponúka inovatívna bezmigračná technológia digitálneho filmu, ktorú dnes vyvíja a sprostredkúva medzinárodná spoločnosť PiqIFILM-GO. PiqIFilm – nano-film s otestovanou životnosťou minimálne 500 rokov – spolu s technológiou ukladania a čítania dát je holistickým prístupom k ochrane dát. Ponúka zároveň možnosť vytvárať digitálne repozitáre spĺňajúce pravidlá OAIS (Open Archival Information System). Technológia je komplexným, samo-dokumentujúcim riešením zabezpečujúcim budúci prístup k najhodnotnejším dátam.

V prvej etape spolupráce sa Ústredná knižnica SAV stala pilotným partnerom spoločnosti. Pripravila „balík“ digitálnych kópií (dosiaľ uložených len na záložných diskoch a serveroch) spolu s metadátami, ktoré samotné kópie na úložisku sprevádzajú a popisujú nielen dokumenty a zbierky, ale aj pohnútky ich digitalizácie. Spoločnosť PiqIFILM-GO sa potom postarala o jeho zápis na film. V ďalšej fáze sme sa zoznámili so spôsobom čítania a sprístupňovania dát z filmu a z možnosti komplexného riešenia digitálneho archívu na platforme PiqIConnect. Práve táto platforma by mohla byť v budúcnosti spôsobom, ako aktualizovať a modernizovať ochranu a sprístupňovanie, ako naplniť digitalizačné vízie a zámery sprístupňovať historické pramene v univerzálnom virtuálnom bádateľskom prostredí.

*Doc. Mgr. Ivona Kollárová, PhD.
Ústredná knižnica SAV
Ivona.kollarova@savba.sk*